

M. N. MIZÉUM KÖNYVTÁRA
Hírlap-Árnyvtár
Névedéknéplő
1901. évi 672. sz.

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
Na pol roka --- 2 " --- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker. József-körút 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 slupcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspäť nedávajú.

Pán Ježis vstal z mrtvých.

Nový život.

Ešte je síce nie tu, ale nastať nám musí.

Kresťanský človek, keď kľania sa víťazoslavne z mŕtvých povstalému Bohu Ježišu Kristu, povždy cíti akúsi sladkú radostnú nádej, že s Bohom Kristom i všetko to, čo Kristus miloval, povstať musí. Teda kresťanská čnosť, kresťanská viera, spravodlivosť, pravda, úslušnosť a láska k mizerným utlačeným bližným: všetko toto má sa kedysi vysvobodíť z temného hrobu svojho. A vysvobodíť sa, prestať, musejú aj krivdy a trápenia biedneho ľudu nášho.

Nebyť tejto nádeje, museli by sme zavolať so sv. Pavlom Apoštolom: Jestli Kristus nepovstal z mŕtvých, vtedy daromné je naše učenie, lež vtedy daromná je aj viera vaša. I my tak musíme hovoriť: Jestli nám naše práva nepovstanú z mŕtvých, jestli ľud ten utlačený nemá vskriesiť sa k novému a služnému životu kresťanskému: vtedy daromné sú všetky naše práce. Vtedy na miesto hlasov kriesenia zanótime si nad vami — ale tak z celého srdca zroneného — žalmy Jeremiášové a piesne pohrabnie. Lebo kde v ľudu není ani za mak sebavedomia a smelosti kresťanskej, tam nieta života; a čo je nie živé, patrí nie medzi živých, lež ta sa má odložiť na večný pokoj, aby o ňom ani chýru, ani slychu viacej nebolo.

Ktokoľvek chce teda povstať a žiť s Kristom, musí sa i hýbať k životu s Kristom.

Apoštolovia, pokiaľ schovávali sa propter metum judaeorum (pre strach od židov), neboli živí v Kristu. Až keď vystúpili k pohyblivému životu, až keď všetci šli smele hlásať ukrižovaného a z mŕtvých povstaleho Krista, až potom ožilo kresťanstvo.

Nezapomínajme však ani na to, že aký to bol život. Nebol to ovšem život pokojný, neprišiel nikomu ani pohodlia, ani bohatstva, ani česť svetskú ani vyznačenia, lež bol ten život spojený s ustavičným bojom, trápením, prenasledovaním, smrťou. A na takýto život je len pevná v Bohu viera, horúca ku Kristu láska schopná: kde sú duše do zemských starostí príliš zahrúžené, tam sa všetko utiahne do tajnosti hrabať, hľtať, tučniť, ako červ do syra.

Ale kto je z Boha, ten i verí v Bohu. I my musíme veriť v lepšiu budúcnosť. Po toľkých

krivdách, trápeniach a záľmoch Jeremiášových zavznie i nám kedysi slávnostné Alleluja!

Ako v prírode predchádza budenie všetkých jarných síl najprv rozklad mrazových pozostatkov: tak aj mladisté sily ľudu nášho až potom budú mŕť rozvinúť sa, keď zo srdca a myslí odpadajú mrazivé ostatky hlúposti, bojzlivosti, nedôveri a sobeckárstva. Ide to všetko ťažko síce; no predsa čo sa vlečie, neutečie. Dnes ešte upútané je všetko vlastnými, osobnými starosťami. Krivdy badá už každý, potrebu spravdivejšieho, kresťanského života nahliada každý: lež dať sa do boja nebojatého, na toto sme ešte docela nedospeli.

A to ani ináč byť nemôže. Skoky ani príroda nerobí vo svojich premenách, nuž ani premena v našu lepšiu budúcnosť nedocieli sa jedným skokom. Pomaly, krok za krokom musíme pokračovať s naším ľudom.

Dnes každý má pred očima len svoje osobné trápenia. Pre seba, pre svoju výživu, pre svoj majetok mozoluje každý. A neopováži sa smelo účasť brať na spoločných bojoch našich, lebo obávať sa musí svojej vlastnej škody. Ľud ešte nevie, že všetky namáhania a mozolovania v záujme svojho osobného, alebo rodinného dobrobytu *ostanú marné*, jestli len každá rodina, každý úd spoločenstva kresťanského nespojí sa v jeden celok.

Áno, my musíme spoločne, jednomyselne bojovať. Keď vydobijeme lepšiu budúcnosť pre celok, z toho bude požehnanie vyplývať aj pre každého jednotlivca. A naopak: hoc by sa ten jednotlivec v zápasoch okolo svojho dobrobytu aj potrhál: zachráni sa (ak sa zachráni) len na čas, a potomkom jeho vždy bude visieť nad hlavou bieda.

My musíme nebojato sdrúžiť sa v boj kresťanský, hoc by sme snád za čas z toho nič nemali. Komu je prednejší svoj vlastný hrniec, nežli sláva svätého kríža, ten nepatrí medzi nás.

Ale chváľa za to Bohu, rady bojovníkov Kristových vzrastajú. Ide to s tým našim bojom vždy smelšie a veselšie. A keď kde-tu jeden z vodcov odpadne, nahradia ho iní desiati. Naše víťazstvo nedá už na seba príliš dlho čakať. Nepriateľské rady sú špatno potrhane, lebo sa im dostáva každým dňom porážky, a to kapitálnej porážky. Ľudia, ktorí sa pred tým nehanbili za

špatné so svedomím kšeftárstvo, dnes už začínajú cítiť, že sa im nevypláca nečestnými byť a nečestných podporovať. Cítia oni, že budú stáť osihotení so svojim čiernym svedomím. A akokoľvek by aj hltaví boli, predsa ožialia radšej hodené im kosti od nečestných, nežli by mali znášať hanbu medzi rozhoršenými čestnými kresťanmi.

Prosíme Vás Bratia naši milení, uvažujte si dobre zvlášte dnes, komu sa máte pridaf. Či sa pridáte k nám ľudákom, ktorí sa za Krista a kríž sv. jeho nehanbíme, a či sa dáte zväbiť diabľovi a odvážite sa bojovať s liberálmi, ktorí za Krista nič nerobia ale proti Kristu všetko podujímajú. Na našej strane stakveje sa kríž sv., a na strane liberálnej nestrpia tohoto znaku sv., lebo že je to búrenie proti svobode vierovyznaní.

Jestli ste ľudáci a kresťania, nuž spievajte len s celou dušou radostnú pieseň: Pán Ježiš Kristus vstal z mrtvých! Alleluja! — lež kto si protikresťan, t. j. liberálny ancikrist, čiň pokanie a neboj sa bojovať za sv. kríž Kristov. Ten, ktorý zvíťazil nad smrťou, istotne odplatí sa tebe väčšmi, nežli všetci liberáli a židia celého sveta.

Boh Vám ráciž zehnať všetkým šťastlivých sviatkov.

Edvard Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

Zo Žiliny nám sdelujú: Liberálni tatári sa tiež hýbajú na Horniakoch. V Žiline totižto dňa 17. marca v hotely «Hungaria» zvanom vydržovali shromaždenie a zakladali spolok priemyselíkov a hospodárov. O užitočnosti spolku držal prednášku p. Kartássy, r. katol. učiteľ. Zvedaví sme, koľko služieb bude chcieť ešte zastupovať?

Teda liberáli sa vzpomätali. Idú zakladať spolky. To dobre; ale čo to len práve pred voľbami? Po voľbách pravda nech parom vezme všetky spolky, ha? Nuž len si zakladajte, a bodaj by sa aj vydarily; len že s takýmito figliami mali ste ľudí chytať dakde na kopanicích ale nie medzi žilinskými mešťanmi.

V senickom okrese — ako «Alkotmány» píše — židia sa sišli a napísali pamätní pripis na vládu. V tomto sa hrozia, že jestli vláda nevykrúti krky kresťanským spolkom potravným, že veru židia nebudú brať účasť na

voľbách. — Nuž dobre, dobre židovia, keď ste vy raz páni v Uhorsku, nastrašte tú vašu vládu. Snáď vám pojde ozaj na ruku. Ale či aj vláda bude vedieť prinútiť ľudí, aby od vás kupovali? Aj nad týmto by neškodilo pánom židom rozmýšľať. Keď vy proti ľudu, aj ľud proti vám.

Z Ružomberku píše, že nový pán rychtár Soós akosi veľmi kortešuje na liberálov. Škoda roboty. Či by len p. Soós nevedel ešte, že ružomerský okres patrí medzi tých päť hornoviedieckých okresov, na ktoré Széllová strana neráta? Či rychtár nemusí všetko vedieť? Ružomerskí liberáli museli by si obstaraf veľkého boháča za kandidáta aby si ich vláda všímala. Krve prelievania majú už aj vládni ľudia dost a k vôli ružomerským pánom a židom nepoľnú vám ta regimenty žandárov a vojakov. Keď zvíťazíte z vlastnej sily, dobre, a keď prepadnete, vláde bude aj tak dobre.

Z Prievidzi nám sdelujú, že hlavný sluha liberálov p. F. vyslovuje sa: že ani rímský pápež nezvífazi proti nemu a že za dobrú faru dostane kňazov koľko chce. Ba na čo sa len žaba nadúva? hovorí porekadlo. Že či rímský pápež v Prievidzi zvíťazi alebo nezvífazi, to len nechajme. Ale že nad p. F.-om zákon o malý čas istotne zvíťazi, o tom mu môžu pošuškať trnavský Kiss a fraštický Tóth aj barsktorý ablegát liberálny. Prajeme mu šťastlivých sviatkov.

Vojna v júžnej Afrike.

S bojišťa dochodia veľmi málomluvné zprávy. Že obširnejších zpráv o porážke Angličanov u Richmondu, kde padlo z anglických vojakov 13 mrtvých a 150 do zajatia, nedošlo, to je ešte pochopiteľné, že ale o víťazstve anglického generála Babingtona nad Delareyom, krem konštatovania toho, že z Angličanov padli len 2 mrtví a 7 ranených a z Búrov na úteku 22 mrtvých a 36 ranených, iných zpráv nedošlo, je zas trochu podozrivé. Kam prenasledoval Babington Delareya od Ventersdorpu a či jeho zbité vojsko rozprášil, zpráv niet. Nenie teda nemožné, že Delarey po nešťastnej srážke vyšmíkol sa z rúk Babingtona a zaiste utiahol sa do vrchov na západ od Pretorie.

KRAJINSKÝ SNEM.

Špina liberálnych kšeftárov s «Adriou».

Ako už naši ct. čitatelia z nášho časopisu dozvedeli sa, náš ľudák Rakovszky ostro napadnul kšeftárov s Adriou a napadnul aj samého ministra obchodu Hegedüsa. Príčin na to mal na dostač. Okrem príčin v minulom čísle Kresťana uvedených bola príčina ešte aj tá, že v samom liberálnom tábore našli sa ablegáti, ktorí nesúhlasily s uzavreť sa majúcou smluvou. Z pomedzi týchto našli sa dvaja, ktorí aj Rakovszkému sdelili svoje zázlievania, ba jeden vyslovil sa, že minister Hegedüs má tretinu Adriových účastín vo vrecku, nuž preto by bola tá štátna podpora pre Adriu v summe ročitých 1 million aj 400 tisíc korún.

Rakovszky tieto chýry vzal v známosť. Od jedného liberála obdržal námietky proti smluve aj na písme. Rakovszky ako čestný gavalier aj voči svojim protivníkom, upovedomil ministra, že nie on (Rakovszky) roztrusuje o ministrovi také kšeftárske chýry, lež že to pochádza z tábora ministrových liberálov. A na základe týchto napadnul ministra a dal mu takto príležitosť, aby sa minister môhol ospravedlniť. Rakovszky v jeho reči ale ani slovom nespomenul tú tretinu akcií ministrových, lebo minister sa mu bol osvedčil, že je to lož. Lež po reči Rakovszkého aj Polónyi dopaľoval ministra, a na to minister čo spravil?

Minister Hegedüs nadal svojmu liberálnemu táboru do «bandy».

Minister teda povstanúc nadal liberálom takto :

Má podozrenie, že na terajšiu debatu vplýva jedna pletka. Je jedna vec, ktorú zvedel privátne. Ostatne Štefan Rakovszky aj v sneme podotknul, že svoje dáta dostal z vládneho prameňa. Minister nepochybuje v slovách Rakovszkého. Jestli sa nachodí taký člen liberálnej strany, ktorý vie o chybách a zneužívaniach a toto nesdelí najprv vláde, lež úkladným spôsobom obracia sa k opposícii, aby zavádzal a rozčuľoval ľudí, toho človeka treba postaviť na pranier a rečník ho oddáva verejnému opovrhnutiu. (Veľké vzrušenie. Krik. Súhlas.) Tieto dni vyslanec Rakovszky privátne mu riekol, že od liberálneho vyslanca počul, že on (minister) v svojich rukách má jednu tretinu účastin Adrié. Vtedy vyhlásil a aj teraz Hegedüs vyhlasuje, že nemá, ani nikdy nemal ani jednu účastinu Adrié, s Adriou nikdy v žiadnom spojení nestál. Rakovszky po tom osvedčení s úplnou lojalitou prehovoril o veci, ba prechováva naproti Rakovszkému zvláštnu vďaku, že kedykoľvek v bársjakej forme prišlo toto do reči, obrátil ho. Čo má teda riecť za takýchto okolností na toho vládneho vyslanca, ktorý proti svojmu ministrovi takéto podozrenie rozširuje u druhých? (Krik. Veľké rozčulenie.)

Štefan Rakovszky prizvukujúc, že minister hovoril mu od srdca, potvrdzuje všetko to, čo riekol minister. Stalo sa to v prítomnosti svedkov. Myslí, že ten vládny vyslanec, ktorý mal takú smelosť a charakter prísť k opposícii a upodozrievať ministra, že bude mať toľko smelosti aj pomenovať sa.

Minister celý zblednutý obrátiac sa k liberálom nazval ich «bandou» i žiadal, aby mu tých dvoch vydali.

Jeden vinník sa našiel.

Na druhý deň vstal liberál Györffy a osvedčil sa, že on dal Rakovszkému poznačené na papieri námietky svoje. Toto však nerobil pokrítecký, bo to isté hovoril aj verejne na liberálnej porade. Napadnul Rakovszkého a nazval jeho jednanie zákernickým zločinom (Za túto vypoveď mal Györffy s Rakovszkým ešte toho dňa súboj na šable, pri ktorom Rakovszky zlomil síce šablu, ale Györffyho poranil).

Minister obchodu Hegedüs na základe slov Györffyho vyhlasuje, že sa jeho včera povedané slová nepotahujú na Györffyho (Pochvala s prava).

Štefan Rakovszky vyhlasuje, že nevedel, lebo v novinách nečítal, že Györffy aj na porade svobodomyseľnej strany tiež tie svoje obavy a dáta predniesol. Toto vediac, obvinenie Györffyho odvoláva.

Druhý vinník sa tiež hlási! Rakovszkého chcú sožrať!

Pri treťom zasadnutí našiel sa aj druhý liberál v osobe Besseneyho. Vyznal sa verejne, že on to síce hovoril Rakovszkému tak, že to aj druhí mohli počuť, ale že to len zo žartu hovoril.

Vyzýva Rakovszkého, ktorý bol hovoril o viacerých vyslancoch, aby sa osvedčil, či sa na neho (Besseneyho) poľahuje jeho udanie a jestli áno, či to, čo mu on riekol, povedal mu tak, ako to on (Rakovszky) v sneme predniesol?

Rakovszky: To môže rozpovedať aj pán vyslanec!

Besseney: Na mňa sa to poľahovalo alebo nie?

Rakovszky: Na toho, na koho aj minister to riekol! (Krik. Hlasy z prava: Odpovedajte teraz!)

Teraz nastala hádka, aby Rakovszky osvedčil sa, či zradcom bol Besseney. Lež Rakovszky žiadal, aby minister povedal prvej, kto u ministra na neho (Rakovszkého) bol hovoril, že púšťa do sveta chýry proti ministrovi. Medzi liberálmy zvlášte Gajári (bývalý žid) napádal nepekne Rakovszkého a pomáhali mu Olay a minister Wlaššič.

Minister sa ponižene odprosuje.

V liberálnom tábore veľmi nemilý dôjem robily slová ostré ministra. Ale najviacej ich mrzelo, že vyčvaľoval na sneme Rakovszkého. Tejto svojej nevôli dali liberáli aj verejne výraz. — Obzvláštne žid kozkár Wolfner, ablegát liberálni robil veľké kriky na chodbe snemovni a vystupoval veľkým krikom proti Hegedüsovi.

Hegedüs čo mal robiť? Osvedčil sa tiež verejne, že na kolko aj on je príčinou zmätku, že je mu toho úprimne ľúto, a že s «úprimným bôlom» odvoláva svoje ostré výrazy proti liberálom. To isté zopakoval aj na poslednej porade liberálov. Na tejto porade musel najprv Besseney prosiť.

Besseney s úprimným bôlom a hlbokým poľutovaním uznáva, že spáchal ťažkú chybu svojím nepremyselným, nejapným a ľahkomyselným žartom a prosil za odpustenie jak ministra obchodu Hegedüsa, tak i celú svobodomyseľnú stranu.

Minister Hegedüs vyhlásenie Besseneyho berie vzhľadom a vyhlasuje, že sa ním použité ostré výrazy nepotahujú na takéto pokračovanie Besseneyho. Minister svojim duševným rozpoložením, ktoré zavládlo ním na ťažké obvinenie, odôvodňuje svoje ostré výrazy a vyslovuje naproti strane svoje poľutovanie nad celým prípadom. (Všeobecný súhlas.)

Socialna choroba.

V katol. kruhu v Žiline dňa 10. a 17. marca predniesol J. Buday.

(Pokračovanie.)

Nemecká strana, stred zvaná, od roku 1877. domáha sa práv delníkov. V Rakúsku jestvuje tiež strana, ktorá si vytkla tenže cieľ; u nás sa tiež združili šľachetno-smýšľajúci mužovia, ktorí sa mužne zasadujú za pozdviženie hynúcej triedy roľníkov a remeselníkov. Ochrana a povznesenie pracujúceho ľudu, zachovanie a povznesenie stredného stavu jest dnes najprednejšou starostou sv. Otca, nemeckého centrumu, strany kresťansko-socialnej, slovom každého zdravého rozumu, šľachetného srdca a kresťanského smýšľania muža.

Ale čo pápež, čo kresťansko-sociali, čo kresťanského smýšľania šľachetní mužovia? volajú socialní demokrati; tí všetci dohromady sa nič nerozumejú, tým pánom ani nenapadlo vážne pomôcť chudobnému ľudu. Socialna demokracia je jediným spasiteľom robotníctva, ona jediná je prvým lekárom, ktorá chorú, ťažko nemocnú spoločnosť ľudskú opäť uzdraví. «Nebudeme dlho opravovať starý «odumierajúci svetový system», hovoria červení bratia, postavíme nový, a nemá to byť púho svet, ale pravý raj, jaký ešte nikdy na svete nebol. Prisahajte len na červenú zástavu a budete mať kráľovstvo nebeské na zemi!»

Neni umením mnoho sľubovať a mnoho rečí do sveta púšťať. Mnoho rečí je vždy podozrivou známkou. Čím viac rečí, tým menej skutkov. Socialní demokrati sľubujú a honosia sa, jakoby boli našli prostriedok, liek v svojej zahrade proti smrti spoločnosti ľudskej; avšak v skutočnosti ich liečenie je len biedne felčiarstvo, o čom sa ihneď presvedčíme, poďívame-li sa, ako chce mnoho-sľubný doktor nemecké ľudstvo vyliečiť.

Prvé slovo, s ktorým červený lekár social-demokracie ťažko nemocný stav roľníctva a remeselníctva pozdravuje, je nie priam potechyplné uistenie, že mu vôbec není pomoci, že musí zomrieť.

Stredný stav je v očiach social-demokracie, nezaohojiteľný, ztratený. Jeho zánik je nevyhnutelný. Malý roľník a remeselník tak isto a nevyhnutelne musí byť veľkapitálom sožraný, ako malá ryba býva sožraná od veľkej. Tento stav veľkapitálom takou železnou nútnosťou musí byť zničený, že mu nemožno ani cestu zamedziť, ako nemožno sňahovej lavine, keď všetko pustošiac rúti sa z vrchu do doliny.

«Remeslo», píše najvýznamnejší socialno-demokratický časopis berlinský «Vorwärts», «dľa našej mienky podľahlo záhube a nemožno mu pomôcť, trebárs jeho smrteľný zápas ešte istý čas trvať môže». «Malé hospodárstvo», píše iný socialistický časopis, «leží na smrteľnej posteli, nevydrží závod s veľkopriemyslom, a nútne zanikne, ako všade zaniká poštový omnibus, kade ide železničná dráha.» Tejto istej mienky sú i otec socializmu žid Karol Marx a druhý ich veľký apoštol podobne žid Ferdinand Lassalle, na ktorých slová červené bratstvo prisahá ako na evanjelium. Kapitál, toto je mienka

jejich, shromažďuje sa vždy v menej rukách; týmto činom raste chudoba, bieda a zotročenie veľkého množstva ľudí, ale zároveň raste odboj vždy silnejší chudoby, a keď jednú veľkú väčšinu ľudí úplne vyšla na zožráčku palicu, vtedy sa zrúti pánstvo kapitalizmu a odbila hodina narodenia socialistického štátu. Celé imanie, ktoré kapitalismus nashromaždil, sa sobere, a čo predtým náležalo niekoľkým ľuďom, stane sa spoločným majetkom všetkých. Toto je plán červených.

Týmto je jasne a srozumiteľne vyslovené, že treba, aby samostatná a majetná stredná trieda zahynula, vymrela, má-li socialismus žiť. Malí remeselníci a roľníci majú pozbavení byť všetkej samostatnosti, všetkého významu, a veškerých sil, majú byť pozbavení svojho imania a statku, majú byť zo svojich domov a chalúpek vyhnaní a až vtedy, keď bude všetko zchudobnené a zubožené, vtedy ohlási kladivo svetových hodín, že nastala hodina vysvobodenia, že sa zjavil raj na zemi.

Nikto nesmie teda očakávať od socialných demokratov, žeby i niečo najmenšieho učinili pre zachovanie a povznesenie stredných stavov. Malí remeselníci a roľníci sú, podľa učenia socialnej demokracie, ztratení ľudia, sú určený, aby boli zničení, zárodok smrti nosia už v útrobach svojich. Socialní demokrati už čakajú hodinu smrti jejich. Nechcejú sice svobodnú prácu vlastnými rukami zničiť, ale rátajú isto, že to učiní kapitalismus. Preto hovoria rozhodní socialní demokrati docela úprimne, že oni v prospech malých remeselníkov a roľníkov ruky nezdvihnú, ba naopak, že si prajú, by čím skôr krky vykrútili. «Na jestvovanie roľníckej triedy», píše «Arbeiterstimme», «nám nezáleží, ba naopak naša svoboda od toho závisí, aby tak alebo inak zmiznula. Čím skôr, tým lepšie».

To hľa program socialnej demokracie. Myslíme, dôsledno a úprimne rečeno. Jestli-že socialistický štát budúcnosti znamená svobodné a šťastné ľudstvo a jediná cesta k tomuto raju na zemi vedie len prez hroby malých roľníkov a remeselníkov, čo iné môže si socialna demokracia priať, než aby boli oni radšej dnes, než zajtra zahrabaní, aby sa uvoľnila cesta ku zlatej báječnej zeme. Preto je heslo červených: «Preč s malým hospodárstvom, preč s malými dielňami. Nech zomre, čo žiť nemôže!»

Červený lekár teda o tomto nemocnom nemá ani kvapky nádeje, zúfa nad myšlienkou, žeby sa dal stredný stav pri živote zachovať; pre neho nepíše recept, pre neho v svojej lekárni nemá masti, byliny, nápoja, ani žiadného lieku, ani mu nepraje skoré uzdravenie. Lekár-felčiar tento pre bludný, chudokrevný a do kosti nemocný stredný stav má len jedno pranie, aby ho šťastná hodina smrti čím skôr z trápenia vysvobodila.

Socialna demokracia nemá pre malého remeselníka a roľníka nič, len pohrābný venec a rakev.

Pravda zvláštny to lekár, tento doktor-hrobár, ktorý spoločnosť ľudskú chce vyhojiť, keď už ztratila posledné zbytky krve a sily.

Socialna demokracia chce oblažiť celé ľudstvo, maľuje každému priamo báječný život v štáte budúcnosti,

ale nemôže popreť, že to chce docieľiť len smrťou stredného stavu. Keď roľník a remeselník dnes hlasne narieka: «svobodnomyseľné hospodárenie vzalo nám kabát», prínđe socialni demokrat a hovorí: «len dočkajte, až vám sobere aj košelu a nohavice, potom dostanete odo mňa celé množstvo nových oblekov!»

Krásne sľuby a veľké nádeje sú síce pekné veci, ale v zime nás nezohrejú, a ako sa hovorí, kapustu nám neomastia. Úfať a čakať môže človek až pokým sa nezblázni. Kto čaká, až zdedí po otcovi čižmy, dlho bude bosí chodiť. Lepšie a bezpečnejšie je, keď si necháme košelu a nohavice a pridržať sa budeme zásad kresťansko-socialných, ktoré nám chcujú i kabát nazpäť vydobíť.

Červený lekár socialnej demokracie teda, ako sme videli, proti chorobe spoločnosti ľudskej nemá žiadného lieku, predsa boli by sme nespravedliví, keby sme hovorili, že on nemocnému nepodáva nič. Podáva, lenže miesto lieku — jed.

Prvý jed, ktorý červený lekár socialnej demokracie delníkom podáva je jed neznajbožstva. Červení chcujú odstrániť Boha, socialna demokracia je zaprisahalým nepriateľom Boha. To je tak známe, že nedržíme za potrebné to ani obšírne dokazovať. To vyznáva každý uprimný socialny demokrat, jako to i ich hlavný vodca Bebel, keď v nemeckej snemovne slávne a v mene celej strany osvedčil, že oni zapierajú Boha, a že socialna demokracia svojou podstatou je neznajbožská, t. j. že celou prirodzenosťou, svojimi zásadami nútená je zapierať súcnosť Božiu. Len po vidiekoch cestujúci agenti socialných demokratov, aby neumelých a náboženstva sa ešte pridžajúcich ľuď ziskali, hovoria, že náboženstvo je vec súkromná, že socialna demokracia nemá s náboženstvom nič do činenia. To je však samozrejma lož, a kto jej uverí, je osuđený.

Preto pýtame sa len to: Bude lepšie na svete, keď ľudia nebudú veriť v Boha a keď sa nebudú pekla báť? Viera je základný kameň, podmienka a počiatok všetkej ľudskej mravnosti. Neni-li Boha, duše a večnosti, vtedy není človek nič než dvojnohé zviera.

Keď zomre, je po ňom, ako po nerozumnom hoviadku. A keď máme zomreť ako nerozumné zviera, smieme aj žiť jako ono. Vtedy môžeme tak nenútené dať sa viesť svojimi náruživosťami ako zviera: je docela ľahostajné ako sa chováme. Neni-li odplatý po smrti, vtedy bude mať práve taký koniec poriadny otec rodiny, jako opilý lump; verný manžel, práve taký jako špinavý cudzoložník; tvrdého srdca úžerník, jako štedrý dobrodínca chudobných; švinder jako pracovitý a poriadny človek. Buď svätý, lebo vodca zbojníkov, poctivý remeselník, lebo zlodej, nech spravodlivo lebo krivo prisaháš pred súdom, nech dietky dobre vychovávaš, lebo všetkým špatnosťiam ich vyučíš: to je všetko jedno, jestli smrťou všetko sa skončí.

Áno, hovoria neverecovia, človek má byť mravný, má mravne a poriadne žiť. Ku tomu odpovedám: je nesmyselnosť vziať človekovi vieru a predsa chceť, aby ostal poriadnym a mravným. Kde viera upáda, neomyľne upáda s ňou i mravnosť. Prečo by nemal človek spolu-

blížného klamať, prečo nie cudzoložiť, prečo nie krivo prisahať, keď není Boha, ktorý súdi a tresce? Snáď pre policiu? Kto sa Boha nebojí, nebojí sa ani policajta a keď je k tomu šikovný, nedá sa chytiť. Načo sa mám dať viazať mravným zákonom, keď nemám úfať žiadnú odmenu, jestli ho zachovám a keď sa nemám báť žiadného trestu, jestli ho nezachovávam?

Zákon bez trestu je zvon bez srdca, hodiny bez kolečiek; vieru odstrániť a márnosť hlásať znamená zúriaceho týgra, ktorý železné mreže svojej klietky zlámal, chceť sviazať slabou niťou.

V takzvanom kultúrnom boji v Nemecku nebolo síce náboženstvo úplne odstránené, ale len kňazia a reholníci boli žalárovani alebo vyhnaní a tak starosť o náboženský život poklesla. A nebolo z toho nič badať? Horky nie! Úradník v pruskom ministerstve vnútra, Illiny, dokazuje vo svojej knihe: «Die Zahlen der Criminalität in Preussen», že počet zločincov práve v kultúrnom boji zväčšil sa o 12 procentov, počet krivých prisah o 85 stotín, nemravných zločincov o 63 stotiny atď. K tomu ešte dokladá, že zločinci boli zátvrdlivejší, čo nás oprávňuje k najväčším obavám.

Z týchto číslíc i slepý môže hádať, v jakej miere napomáha náboženstvo k poriadku a mravnosti. Nebolo náboženstvo v neblahej dobe kultúrneho boja úplne odstránené; bolo proti nemu len bojovano, bolo len raneno, bolo ním opovrhovano a predsa vidíme jako počestnosť, vernosť, čistota a verejná istota mizly.

Jakým zločinným hniezdom stal by sa svet, keby skutočne náboženstvo zo všetkých sídc bolo vyrvano a náboženské svedomie všade udusené!

Svojou nenávisťou proti náboženstvu je už socialna demokracia odsúdená. Nevera nepriniesla nikdy nič, len prekliaté ľudstvo a neresti. Nevera naplnila vzdelané a majetné triedy nenasýtnou túhou po peniazoch a mravnou hnilobou; učiní to i v nižšej triede medzi ktorou ju socialna demokracia rozširuje.

Druhý jed, ktorý socialna demokracia svojmu chorému podáva, je to jed revolúcie. Socialna demokracia chce uviesť do života republiku, vládu ľudu; kráľovia a kniežatá majú byť — jako hovoria — z trónov zosadení. Ovšem nedajú si kráľovia a cisári koruny svoje dobrovoľne z hlavy vziať. Zaiste i každý z nás bránil by sa, keby mu chcel dakto vziať sviatočný klobúk z hlavy. To soc. demokratovia vedia dobre, a preto sú odhodlaní k násilnej revolúcii. Ale pýtajme sa: Bude-li lepšie, keď kniežatá budú zosadené a keď nastane najväčší neporiadok? Z krvavých semien revolúcie vyrástla pre národy vždy len bieda. Čo dobrého priniesla Francúzom revolúcia pred sto rokmi? Francúzsko bolo pustošené a drancované krvavou válkou občanskou a po páde kráľovstva vládly v krajine hrôza a quillotiny. Slobodný ľud, ktorý predtým sa nechcel podrobiť kráľovskej berle, bol nútený plaziť sa ako otrok pod bičom Veľkého Napoleona, a revolucionári, ktorí tak hlásali slobodu a rovnosť, prinútení boli ku väčšej cti svojho cisára na ľadových poliach ruských vyliť krv a zomreť. (Pokračovanie.)

BESEDNICA.

Svit.

Ani tak nesvitá
ako svitávalo,
ani šťastia nejde
ako prv sa smialo.

Ani tak nesvitá
ani tak nebude,
zakiaľ druhá doba
znovu zas nepríde.

Komu život milý
svoboda, blaženosť;
nech všemožne robí
napraviť zkaženosť!

Do boja si staňme!
kto z kresťanskej krve,
a to bude vodca,
čo stane po prvé.

Všetci na raz staňme!
a buďme vodcovia,
buďme verní ľudu,
plačúcich otcovia.

Ani tak nesvitá
ani tak nebude,
pokiaľ ľudu strana
k víťazstvu nepríde.

Kňazolíčky.

Križová cesta.

Kedysi bývalo dobre obom sestrám. Malý utešený majetok, rozsiahly na žirných rovinách a čarokrásnych vrchoch. Jako ony samé, tak aj početné dietky ich milovali sa uprimne vospolok a milovali si každý svoju láskavú matičku.

Majetok síce malý spoločný, ale predsa dietky jednej sestry obývaly vrchnatú časť, kdežto druhá sestra i s deťmi sdržovali sa na bohatej rovine. Tamtá na tých čarokrásnych vrchoch menovala sa *Slavná*, táto zase na rovine bola *Hojnia*. Obe tieto sestry boli blažené, bo bez závidosti tešili sa navzájom dobrobytu svojich dietok. Jedna i druhá oplývaly bohatstvom; dietky Slavnej slávili si matičku svoju spevom slovom materinským, a dietky Hojnie nezávideli im toho, veď i ony velebili si mať svoju spevom-slovom svojim.

Ale časy blažené spoločnej lásky a blahobytu minúly sa. Na miesto lásky, zavládla srdcom Hojnie a jej dietok neláska, závišť a pýcha oproti Slavnej a dietok jej.

Slavná bola od národu príliš nábožná a v Bohu dôverujúca i protivily sa jej odjakživa pyšné lesky a kriky. Ona utiahla sa zarmútená nad prievratom duševným sestry svojej.

A to jej bolo zkárou.

Vlastné jej dietky počaly túžiť po bleskoch pyšných Hojnie a šly ponosovať sa na vlastnú mať. Ponosovali sa pred Hojniou, že ich matička Slavná je príjednoduchá, že obľubuje čestnú chodbu s nábožnosťou spojenú väčšmi, nežli blesky a slávu svetskú.

A Hojnia milo privinula k sebe ponosujúce sa tieto

dietky. Poobliekala ich pekne i posadila medzi svoje dietky na prvé miesto, len to jedno žiadajúce od nich, by na tú svoju nábožnú jednoduchu mať viac ani nepomysleli a k nej sa nikdy viac nepriznávali.

Po čase viac a viac dietok opúšťalo mať svoju Slavnú a tito potom všetci nielen že hanbily sa za mať nábožnú svoju, lež bez prestania navádzaly Hojniu a dietky jej, by opanovala čarokrásnym krajom Slavnej a pozabavili ju všetkých ozdôb a pomaly aj všetkého majetku, všetkej radosti, všetkej nádeje, všetkého chválospevu, všetkej nábožnosti, ba ešte aj všetkého svobodného slova.

A tak sa aj stalo. Odrodilé dietky Slavnej byly prvé, čo šly rúcať roztomilé stánky a pevné hradby svojej matičky a pokrevných bratov svojich. A tak tratily sa jeden za druhým i chrámy Slavnej, v ktorých ju dietky jej oslavovali. Ona sama pustila sa so žialom po vrchoch, nemajúc nikde spokojného miesta, bo nenávisť odrodilcov všade prenasledovala ju, kdekoľvek medzi dietkami akú-takú domácnosť zariadiť si chcela. Zplašené dietky jej rmútily sa, plakaly, klialy a modlily sa, ale zvrhli bratia a sestrenci rozohánali ich, trestali a väznili, aby ani len zaplakať hlasno nemohli nad triznenou matičkou svojou.

Mnohí z dietok Slavnej, ktoré nemohly viac znášať prenasledovania odrodilých bratov svojich, ubiehaly von z kraju a šly, len šly cez hory, cez doly, až za jedno veľké jazero, medzi ľud inosvetový, neznámy, kde im svobodno bolo nariekať nad svojou matičkou. Čo ostaly doma, musely sa do skrytosti utiahnuť, aby nikto nevidel slzy, ktoré v zármutku detinskom svojom ronily.

Chudera matka pomaly ukonala sa, až konečne nevládala sebou. Bola viac mrtvá nežli živá. Iba tiché stony a slzavá bledá tvár jej prezradzovaly, že ešte neskonala.

Vtedy na rozkaz Hojnie obklúčily ju odrodilé dietky a vliekly ju nemilosrdne po skalnatých cestách dolu ku skvelým palácom Hojnie. Táto už mala v palácoch nakopené všetky poklady, všetky bohatstvá opustenej sestry svojej. Ale jako odrodilci vliekly svoju vlastnú mať po skalnatých cestách, všetky údy začaly jej krvácať; aj ten jednoduchý odev aj tú peknošmutnú tvár mala podriapané, tak že keď to verné jej dietky z daleka spatrily, začaly žalostne bedákať a nariekať, len sa tak všetko od náreku ozývalo.

To bolo priveľa očúvať aj dietkam Hojnie i poshovárati sa niektorí, že polomrtvú Slavnú pred smrťou jej tak trizniť nedajú. Odohnali teda odrodilcov s týmito slovami: «Mať vaša bezťak zomreť musí, nuž netrúpte ju, dajte jej spokojne zomreť. My chceme poctivo, bez triznenia zaviesť ju do palácov bohatých Hojnie, aby tam pri tichosti očakávala odbitie poslednej svojej hodinky.»

Potom dali jej spraviť pekný križ a zavolali jedného z verných jej synov, aby jej bol sprievodčím, ponač ona sama už kráčať nevládala. Tiež spravili jeden prosbopis, aby zoberala si od milosrdných duší almužny na truhlu a pohrab. A že bola vždy nábožnou kresťankou, teda ten prosbopis upravený bol na všetkých kresťanov.

Tak tedy sprievodčik jej niesol v ruke križ, aby aj

nábožné diatky jej za tým krížom šly a ona mala v ruke prosbopis s nápisom na kresťanov. A tak šli a žobrali pomaly sprievodčik a polomrtvá Slavná k palácom Hojnie.

Ale ustal sprievodčik, po ňom teda prišiel druhý, tretí, a konečne pridali sa k nej jeden, ktorý si svoju nešťastnú mať prenáramne miloval. Aj tento niesol kríž a zvučným hlasom ohlašoval prosby toho prosbopisu kresťanského. A čím viac mu to odrodili bratia zazlievali on tým hlasnejšie prosil.

Tu zrázu zbadal tento sprievodčik akýsi šromot, klepot, akoby z palácu Hojnie mlynské koleso klepotalo. Pozoruje, pozoruje, napne všetky smysly, aby počul čo to tam šromotí, klepoce? A hľa, pekne rozozná hlas klepotu že: «tika-poli, tika-poli, tika-poli». A vidí, že to nie mlyn klepoce, lež že sa točí tam jeden velikanský brús, a na ňom ostria veľký meč. Okolo brúsa s vysúkanými rukávmi stoja vycerení chlapiská, všetko samý kat, všetko zvrhli synovia nešťastnej Slavnej. I porozumel verný matičke svojej vodič s krížom a kresťanským prosbopisom, že čakajú všetci na úbohú mať jeho, aby jej hlavu zofali a potom pochovali ju...

Ach sdesil sa nesmierne!

Začal potom volať, kričať, nariekať aby ho všetci bratia zďaleka počuli. Prosil prosiac s prosbopisom kresťanským, upomínal bratov, aby nehanbili sa za mať svoju, aby svobodno modlili sa jej zvučné modlitby, káral zlomyseľných, odrodilých tríznitelov matičky svojej a vyvolával všetkých smelých, verných synov Slavnej, by sa priblížili k pomoci.

A bratia verní slúchali slová tieto a blížili sa. Ale beda tebe ubohá Slavná! — blížili sa aj odrodilé diatky tvoje. Jeden, ktorý u Hojnii kury učil spievať, taký kurinský spevák dobehnul najprv. Po ňom dochádzali aj iní zvrhlíci; všetko v dlhých čiernych kepeňoch s červenými pásmi, ozdobení zlatými refazami a ztučneli z plodín, defmi Slavnej dorobených. I vzali milého vodiča na otázku:

«Kto tebe dovolil, ty opovázlivec, tak hlasito kárať nás, synov z rodu Slavnej ale nateraz už zabudnuvších na chudobnú mať svoju a občakávajúcich všetko dobré z milosti Hojnie? Chceš-li aby nás ostatní bratia nenávideli? Chceš, aby znovu zotavila sa na smrť odsúdená mať naša a narušila tým hrdoť bohatej Hojnie? Ty len ukazuj kríž a do ostatného ťa nič!»

«Ach, netrápte ma» — odvetil na to vodič — «veď ani raz nežiadal som v prosbách mojich, aby znovu postavili sa zrúcané stánky, chrámy a hradby mojej nešťastnej matičky. Veď len o toľko milosti som prosil bratov mojich, aby nehanbili sa za mať svoju, aby neusužovali, neposmievali verné jej diatky a žialospevy, modlitby jejich.»

«Mlč! — skočili mu oni do reči — nesmieš búriť nihoho. Diatky Slavnej nesmú spievať, ani plakať. Ony nesmú precitnúť k láske matky svojej, ony nesmú vedomia mať o ničom; na to ti je v ruke kríž, aby len na tento pozorovali a nestarali sa o nič iné.»

«Ach bratia, žiadate odo mňa nemožnosť», odvetil

vodič. «Mne srdce sa puká nad tým, že vy tak bedlivo strážite nad vlastnou matkou, aby len ani najmenšieho znaku života o sebe dať nemohla. Veď Kristus, ktorý nám znak sv. kríža na obranu zanechal, sám kázal zachovať svobodu nábožnosti každému: prečo vy teda nechcete dovoliť, aby som dľa učenia Krista prosil o svobodu túto pre matičku svoju? Či už ani len slova za nábožnosť jej prehovoriť nesmiem?»

«Ani slova, ani jedinkého slovička nesmieš!» povedali mu: «Vedz, že prosbopis ten kresťanský my sme tvej materi obstarali, tedy ty nesmieš ináč prosiť, len ako sme to my predpísali.»

«To mi je nemožno, docela nemožno» pravil vodič.

«No veď ti pomôžeme» odpovedali nadurdení. I chopili ubohého vodiča, vyrezali mu jazyk a zapchali ústa, aby za svoju mať ani hlasu viac nevydal.

«A teraz ponesieš kríž a koniec.» S týmito slovami pustili ho ďalej.

Oj ubohý vodič, veru si mi ty len pochodil! Dňom nocou horekuje srdce tvoje, že nesmieš viac budiť detinskú lásku v bratoch svojich. Obzeráš sa zôkol-vôkol, či ťa verní bratia zbadajú, že nevládzeš viac volať. Slzy tvoje prezradzujú, že kebys' môhol, chcel by si hovoriť: «Ach bratia, bratia! hľadte, spozorujte, čo sa stalo; neverte, že stal som sa neverným, ale mi slova odobrali závistníci. Pojdte, pojdte ratuvať ma, donúťte zvrhlých bratov, by osvobodili ústa moje. Ja musím mlčať, ale kričte, volajte zato vy tým viac!»

Takto kvili, takto dumá potrestaný vodič. Myseľ jeho tam sa túla za jazerom, kde cudzí ľudia majú zelinku čarodejnú, svobodník zvanú, od ktorej vytrhnutý jazyk naroste...

Nesie on kríž nesie, ale s nevládou a pritom trápi ho tá myšlienka, či mu bratia porozumejú?

Ba či mu ozaj prvrozumeli?

P. So. Modrodilý M.

Sedliak sedliakom.

Sedliaci, sedliaci! čo ste učinili?
komu ste sa na tom svete previnili?
Jakú že ste svetu učinili vinu,
keď len na vás každý hádže blato-špinu?
Málo kto sa s vami rozumno shovára,
radšej vám pajzákov chrapúnov nadáva,
a keď vás má dakde medzi ľuďmi stretnúť,
hľadá vás z ďaleka na sto siah obletnúť!
Ani nezbijate, ani nekradnete,
ni židovské stohy nepodpalujete,
a predsa vás mnohí ľudia nenávidia,
neobcujú s vami a za vás sa stydia.
Komu-že sa, komu pôjdete žalovať,
keď každý vás hľadá ošialiť, oklamať?
Kde budete hľadať útočisko svoje,
keď sa na vás valia krivdy celé roje?
Ba i tie úrady, čo na ne platíte,
z vás len posmech tropia, jak vždycky vidíte.

Pravdu, právo, zákon na jazyku nosia,
so spravdliivosťou vždycky sa honosia —
od samej ľudskosti a kresťanskej lásky
nechajú vás strieľať od žandárskej chásky ...
Preto je na časi, aby ste povstali,
a z dosavadného spánku sa prebrali!
Aby ste poznali svojich ľudí verných,
čo sa vás zastali i v zlých časoch trúdnych,
ktorí sa nehanbia za vaše haleny
a vedia si uctiť svoj národ milený!
Prindú časy, prindú, že budeme voliť
že si budeme môcť jarmo z krku zhodiť,
keď nebudem viacej na takých hlasovať
čo nás vždycky vedia ošialiť, oklamať.
Preto vás vyzývám, vás sedlač ubohú:
Hlasujte dovedna na stranu ľudovú!
Nech strana ľudová v tomto našom kraji
cíti sa blažene jako Adam v raji!
Potom nám na svete svitnú naše práva
a strane ľudovej, sláva, sláva, sláva!!!

Pravdomil skalický.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už et. čitateľov nášho časopisu,
by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čím viac prí-
bytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čím
viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok		4 koruny
na pol roka		2 koruny
na štvrt' roka		1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú pred-
platok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú
poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tla-
čenú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú
noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu,
nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam
jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Dedič nemeckého trónu v Viedni. Jako «Fremden-
blatt» sdeľuje nemecký korunný dedič doveze sa 15-ho
t. m. do Viedne. Na nádraží privíta ho sám kráľ v sprie-
vode viac arcikniežat.

Reč nemeckého cisára. Nemecký cisár Vilhelm pri
odovzdaní kasárne pre telesný granátnický pluk nosiaci
meno cára Alexandra povedal dve ostré reči, ktoré vzbudily
v Berlíne veľký ruch. V jednej reči sa medzi iným
nasledovne vyslovil: «Jestli by mesto Berlín prípadne
ešte raz bezočivo povstalo proti svojmu kráľovi, v tom
páde budú jeho smelí granátnici povolani obrániť svojho
kráľa a cisára.» Jako z Berlína oznamujú, členovia ber-
línskej mestskej rady držia teraz porady, jaké stanovisko
majú zaujať proti tejto cisárovej reči, v ktorej tak veľmi
obrazil mešťanstvo Berlína.

Noví farári. Ján Pataky, farár richvaldský prešiel
do Kacvína (Spiš) za farára a Eduard Szkalcszky kaplán
alžbetský (lipt. st.) do Vyšných Lapaš šiel za farára.

Smrť. V Žiline dňa 26. marca zomrel Jozef *Marčič*,
klobučník od začiatku až do konca vytrvanlivý ľudák a
rodoľub v 65. roku veku svojho. — Nech odpočiva v
pokoji. — *Štefan Volf-Kňazolucký*, roľník na Novej Bani,
zomrel dňa 26. marca na zapálenie pľúc. Zanechal po sebe
otca, manželku a päť malých dietok. Štefan Volf bol muž
neobyčajne nadaný, rodoľub horlivosťou, činnosťou a
charakterom vynikajúci, medzi svojimi spoluobčanmi
vysokostený. Nebožtik bol usilovným spolupracovníkom
Kreštana. Svoje básne — ako nám to bol písal — skl-
dal len pri práci, keď statok opatroval. Žil len 36 rokov
a vzdelávať sa začal až v dospelom stave ako ženatý.
Mal i svoju knižnicu pozostávajúcu z viacej sto zväzkov.
Večné o. d. o P.!

Neočakávaná návšteva. Jedon taliansky časopis
píše: Kráľ Viktor Emanuel tieto dni v jakejsi veľmi súr-
nej záležitosti shovárať sa chcel s ministrom zahraničia
Prinettim a preto predpoludním o 10. hodine len tak
pešo zašiel do ministerstva zahraničných záležitostí. Tu
v kanceláriach nikoho nenašiel, len jedného nižšieho
úradníka, ktorý poznajúc kráľa celý zmätený riekol:
«Veličenstvo! Úradníci len o 11. hodine prídu do úradu.»
Kráľ s úsmevom vzal v známosť tento vývod a vrátil sa
do Kvirinálu. Od toho času však úradníci ministerstva,
ba i sám minister — už rano o deviatej hodine sú všetci
v úrade pri práci.

Vysoký vek. Mesto Arad udeľuje 107-ročnej vdove
3 zl. mesačnej podpory na vyžitie. Mala 19 synov, ktorí
všetci vyslúžili vojenčinu, potom zomreli. Mala i dve
dcéry a tieto ešte zijú, jedna pri nej, druhá je krajčirkou
v Rákoš-Čabe.

Škoda žida. Istý Moritz Taub kupec zo Žiliny vy-
bral sa na jarmok do Lipt. Mikuláša, kam sobral všetek
tovar zo sklepu žilinského. Na jarmaku lacno predával,
aby len mohol groše sobrať. Po tomto rovno uskočil
chcel do Ameriky. Zbadajúc to oklamaná manželka v
Žiline, telegrafovala za ním a úskoka chytila polícia v
Bremách. — Dľa všeobecného uváženia bolo by snád
lepšie bývalo, keby ho bola nechala odísť, lebo možno,
že v novom svete bol by našiel mädom a mliekom te-
kúcu už dávno hľadanú vlasť svoju.

Útok proti Pobjedonoscevi. Z Petrohradu ozna-
mujú, že po tieto dni v noci Lagovskij, úradník z guber-
nie Samára šiel pred dom Pobjedonosceva, hlavného

kurátora svätej synody a cez oblok štyri rász strelil do jeho pracovne, kde Pobjedonoscev ešte sedel pri písacom stoliku a pracoval. Výstrely netrafily kurátora, lebo nábitky vrazily do stropu. Lagovského chytili: udajne soznal, že jeho vylosovali, aby usmrtil Pobjedonosceva za to, že on je príčinou protištudentskému chovaniu sa ruskej vlády a za to, že Tolstoja vyobcovali z cirkve pravoslávnej. V Petrohrade smerodajné kruhy vidia v tomto útoku novší dôkaz, že ani útok proti ministrovi Bogoljepovi nebol skutok pomsty jedného človeka, lež opravdové sprisahanie proti všetkým, ktorí stoja na čele ruskej výučby. — Pobjedonoscev je v Rusku veľmi nenávidený človek. Teraz je 74ročný a niekdy bol vychovavateľom cára Alexandra III., ktorý keď nastúpil tron, vyznačil ho vysokými hodnosťami. Jako hlavný kurátor svätej synody stojí zároveň i na čele všetkých náboženských a učebných záležitostí v ruskej ríši. Minister kultu je mu takrečeno podriadený a nedávno zastrelený minister Bogoljepov bol len nástrojom Pobjedonoscevoým. Že vláda ruská tak bezohľadne pokračuje proti študentom, toho príčinou je jedine Pobjedonoscev, ktorý je i hlavou reakcie. — Útok sostrašil úradné kruhy. V nasledovnú noc vyše 100 študentov chytili a v noci odviezli, že kam — nevie sa. V Carskoje telo pod predsedníctvom cára Mikuláša II. bola ministerská porada, na ktorej udajne vyriešnuté bolo zrušenie toho zákona, na základe ktorého študentstvo z trestu assentovali k vojsku. V Rusku obávajú sa, že študentskými nepokojmi započala sa nová revolučná doba. V celej ríši to vrie ako v kotli a neni vytvorené, že mohutný ruch študentov ruských otrasie doterajšiu moc reakcie.

Talianska láska. Z Rímu oznamujú: Pred niekoľko týždňami rozíšiel sa poručík Gouffré so svojou nevestou a žiadal, aby mu vrátila jeho dary. Krásna Bianka vrátila mu všetko, mimo prstena a divadelného kukátka, od ktorých sa nechcela odlúčiť. Po niekoľko dňoch potkali sa náhodou oba bývalí sľúbenci na ulici. Strhla sa medzi nimi hádka, pri čom Gouffré strelil štyrikrát z revolvera na Bianku raniac ju na ramene a na tvári. Potom obrátil zbraň proti sebe, ale sa ranil len ľahko. Následkom tejto krvavej srážky medzi bývalými sľúbencami, keď sa zotavili zo svojich rán, bolo pojednávanie pred súdom. Otec devy totiž zažaloval Gouffréa pre pokus vraždy. Keď však nešťastný mladoženich javil úprimnú ľútosť, sľuboval, že Bianku vezme za manželku a že ju učiní šťastnou, dal sa pán svokor obmäkčiť a sám žiadal sudcu, aby oslobodil nešťastníka z pod obžaloby. Sudca sa tiež nezdráhal vyhovieť otcovej žiadosti, ačkoľvek štátny zástupca žiadal príkladné trestanie. Bianka a jej sľúbeneц hneď započali prípravu ku sňatku. Možno dúfať, že milenci, opäť smierení, v nastávajúcej manželskej válke odvyknú sa aspoň strieľať jeden na druhého.

Falšovateľ peňazí. Ján Konec rodom z peštianskej stolice pustil do obehu v Žiline falošné 5 a 1 korunníky. Žandarmeria ho chytila a oddala vyšetrojúcemu sudcovi v Žiline, ktorý po vypočutí mienky kr. fiskusa v Trenčine poslal ho 1-ho apríla b. r. do väzenia trenčianskeho.

Prvé putovanie v roku 1901-om do Rímu a Loretto.

Odhod: 25-ho apríla 1901 z Budapešte večer o 8 hodine 30 minútách.

Ceny: III. trieda 42 zl.
 „ II. „ 95 „
 „ I. „ 120 „

Z obšírným vysvetlením vďačne poslúžime

Magyar Utazási Iroda.

Budapest, IV., Ferencziek-tere 2. sz. I. em.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

S potešením tu poznamenávame povďačnosť a detinskú lásku k zázračnej levočskej Matke božskej našich drahých krajanov v Amerike, z ktorých viaceri tak pekné almužny na svätý chrám Jej obetovali. Ačkoľvek k prirovnaniu tej veľkej summy jaká je k vybudovaniu tohoto chrámu potrebná ešte len malú čiastku máme; bez almužnej pomoci týchto bratov a krajanov našich by to nebolo. Nech im tá predivná Matka to hojne jak na tom svete tak tým viac niekdy vo večnosti odplatí ráči, čo pre česť Jej na tomto Jej obľúbenom mieste učinili. Okrem už tu registrovaných, všetky nasledujúce milodary sú z Ameriky.

Banka «Knauth» od viacej dobrodincov posla k nám 1716 korún; Andrej Blahút 300 korún; Štefan Koperdak 200 korún; Ján Štas 220 kor.; Pavel Štych sbierka 358 kor.; Kail 104 kor.; Michal Csuk 140 kor.; Maria Ondráško 200 kor.; Juraj Csuj 50 kor.; Ondrej Hriez 20 kor.; Ján Tabačak 196 kor.; Kail 124 kor.; Ján Šminčak 20 kor.; Imrich Haladej 130 kor.; Valent Vašek 15 kor.; Ján Krivač 50 kor.; Maria Marfiak 20 korún; Michal Kostik 40 kor.; Ondrej Novák 10 kor.; M. Rozet 200 kor.; Bank 20 korún; Štefan Richnavsky 6 korún; Ondrej Pavčo 52 kor.; Štefan Gálik 10 kor.; Kreditbank 82 kor.; Štefan Magerla 14 kor.; Ján Podbielsky 20 kor.; Štefan Bufala 10 kor.; Pavel Smrckovsky 40 kor.; Ján Pojedinec 10 kor.; Nejmenovaný 15 kor.; Žofia Lukač 20 kor.; Andrej Bokroš, 12 k.; František Teplicky 9 k.; Banka Rovnianek 40 kor.; Juraj Tököly 20 korún.

Na obnovenie Marianskej studienky na Hore Levočskej obetovaly.

Z Ameriky: Ján Ivanko utieka sa o pomoc k levočskej Matke božskej aby keď je to vôľa Božia nemocnú jeho manželku uzdraviť ráčila obetoval 10 korún; z Liptova: Laurenc Richter hajník p. Rakovského 10 korún; z Novačan: Štefan Pastor 10 kor.; Údovia ružencového braterstva 13 k.; z Košíc sbierka Slezak Anny 24 korún.

Všetkým týmto dobrodincom nech zázračna levočská Matka Božská jejích almužnú hojne odplatí. Na všetko čo ku vnútornej a vonkajšej ozdohe tejto kaplice potrebné bolo dobrodinci už sa našli, len peniaze k budovaniu chybujú. Čtitelia Mariánsky pomáhajte, lebo práca je už začatá a mnoho peniazi potrebuje.

DOPISY.

Vážne upozornenie.

Z Erdődky (Orava) nám píše: Po viacerých dedinách našej stolice pľazia sa pomedzi náš roľnícky, katolícky ľud hnusní židovskí agenti, ktorí na rozličný spôsob klamú ten náš beztak utlačený, uhrdúsený, mizerný to ľud slovenský. A keď už taká krvežíznivá pijavica sa toho ľudu dobre nacicala, až o päť alebo o šesť týždňov sa jedon-druhý vzpomätáte keď dostane jeden exemplár žaloby od súdu, že sa má pre tolku a tolku podlžnosť, za ob-jednaté ku pr. kosa, rezačky, šijačky atď. ku tomu a tomu súdu dostať.

No milí rodáci! Viem, že nepotrebné vám tuná radou slúžiť, lebo ste nie jeden sám od seba liek uhádli, ako sa máte chrániť takých nebezpečných dobrodincev vašich, z ktorých taký každý zaslúži, aby ste ho za ušy zdrapili a z vášho príbytku von vyrútili, že všetky kosti v sebe dodrúzga.

Nepúšťajte sa milí rodáci do takých kšeftov a najmä nie so židovskými agentami. Tam máš svojho p. farára, učiteľa, notára, pošťára a iných učených, zkusených a svedomitých ľudí, tých sa spýtaj, či máte, koľko a odkiaľ sebe zadovážiť vaše kosa, rezačky a čo iné? Ak by ti tí nedali alebo nevedeli dať radu, opýtaj sa v novinách, tam máš istú odpoveď.

Nemôžem tuná zameškat' a súčasne všetkých katol. rodičov vystrýhať aby aj vtedy ste mali rozum, oči, uši, keď vám prinde k domu tiež taký vigéc krivonosatý, akého nedávno v Kline (pri Námestove) mala šťastie zdrapíť námestovská žandarmeria, o ktorom sa dooznalo, že veľmi horlivo zvädza mladé katolícke dievčatá do tak nazvanej dobrej služby. Kde ale ten zlosyn tú vašu dcérku odvedie, to neviete rodičia milí? Poviem vám. Tá príde vaša dcérka, kde vám na večnú potupu a hanbu a na váš strašný žiaľ a smútok v bahne duševného úpadku snáď aj telesne i večne zahynúť môže. Strachujte sa rodičia! majte cit a srdce a prechováajte opravdivú rodičovskú lásku k vašim dieťkam a neberte si lahostajno, keď vidíte, ako takí krivonosatí papľusi nepodarení s vašou krvou, s vašimi drahocennými od večného Boha danými pokladmi, vašimi milými dieťkami hnusné kšefty prevádzat' a tiež daleko v cudzine sfa — neprirovnávajúc — husy na jatku poodpredávať' chcjú.

S Pánom Bohom ľudáci moji uprimní! Na budúce viacej!
Ludák od repy.

Zo St. L'ubovne.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Doprajte týmto mojím riadkom miesta v našom mi-
lom «Kreštanovi».

Nedávno som Vám poslal jeden dopis, ktorý ste v 12. čísle «Kreštana» uverejniť ráčili. Jednou stafou tohto dopisu všetci tunajší obyvatelia luteránskeho viero-vyznania — je ich tu asi štyri familie — cítia sa byť urazení. Ale celkom bez príčiny. Lebo každý, kto si túto staf spomenutého dopisu prečíta, a ju aj rozumie, vidí, že je tu reč nie o všetkých, ale len o jednom jedinom, za ktorého úražlivé slová nemôžu byť všetci zodpovední. Sme presvedčení, že ani oni tie jeho slová neudobrievajú. U nás každý, či mešťan, či nemešťan dobre zná, že sme všetci doteraz v úplnej shode a svornosti žili, že sme jeden druhého ctili a vážili, jako to aj na budúce bude.

Pre odstránenie nedorozumenia som napísal tieto riadky, ktoré v známost' vziať prosí, ten istý *Mešťan.*

Z Uj Diös-Györu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Už sedem rokov čítam nášeho milého «Kreštana», ale som ešte o nás nič nečítal, tak sa chytám pera, abyh Vám zpravu dal o našej obci.

Už tri roky tu bývam v Novom Dúre, a keď som predtým myslel, že tu anjeli bývajú, včul už že len samý čerti. Prišiel som sem, ponevác som si myslel, že mi tu remeslo dobre pojde, ale som sa sklamal. Tu čo len na ulicu pozreš, už inšie nevidíš, ako krivonosa žida chodíť s batohom na chrbte z dom do domu, kde všetko na silu núka. Jeden chodí s plátnom, druhý s obrazy atď. a keby aspoň za hotové predávali, ale dávajú zväčša na borg a tým kazia obchod poriadných remeselníkov.

Krčiem tu máme koľko chceme, ale nikde iného krčmára, ako žida. Tak nám nič nechybuje, tu na všetko zabudneme, len nech sme u žida pri tej smradľavej čertovici. A keby už aspoň aj tú nám spravdivú dávali; ale, keď pustí do seba tej otravy, tak už inšie nepočuješ ako Boha, Krista kľiať. A s nožmi do bitky, to je tu už stará móda: u nášho krčmára leika je to vždy, jako náhle mladí ľudia prídu k peniazom.
Rodák.

V Gbeloch.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Jako lanského roku v pôste zažili sme dosť radosti duševnej počas sv. missii, tak tiež tohoto roku sme mali takú radosť po 5 nediel' pôstnych, že v Uhorskej krajine len v Komárne okrem nás ju poživali. Tunajší p. kaplán Andrej Brtoss naučil mládež smutnohru umučenia Pána Ježiša Krista a v živých obrazoch prednášal obecnstvu túto srdce prenikajúcu hru. Bolo to tak krásné, dojímavé, že mnohí po každý raz boli prítomní. A nebolo srdce, ktoré by nebolo preniknuté bývalo. Zvlášte bolo dojímavé, keď Maria spievajúc hľadala Krista, ktorý na ten čas ku stípu priviazaný bol. Tak tiež i trním korunovanie a ukri-žovanie na tolko prevedené bolo, že ani krásnejšie sa nedá myslieť. Nakoľko to bolo zaujímavé vidno z toho, že zo susedných obcí, jako s Čárov, Petrovej Vsi a Štepanova prišli nám hostia. Opravdivý obraz sv. Veroniky

z Rímu zaopatrený úctive bozkávali odchádzajúci. Mená tých hodných mladíkov a pani sú: Kliment Horinka, F. Kurina, P. Glogovský, R. Hazlinger, Fr. Rozboril, P. Horinka, M. Lorenc, Š. Višňák, F. Višňák, V. Hrušecy, V. Brida, Š. Foriga, M. Horinka, T. Hurban, M. Dúbrava, Andrej Vavrik, A. Hluchy, F. Vodička, L. Rampáček, Ig. Burský, J. Kollár, Im. Mažiar, F. Bolebruch, Martin Dúbrava, F. Rozboril, F. Bolebruch, M. Foriga panna, A. Furiga, M. Rozboril, Alžbeta Rozboril a K. Hazlinger panny. Nech vás Boh požehná.

Z *Bariny*.

Nové Mes'o n/V.

Osvedčenie.

V 13-tom čísle nami váženého časopisu «Kreštana» v dopise z Nového Mesta nad Váhom je obsažené to tvrdenie, že my dolupodpísaní v mestskom výbore hlasovali sme so židmi za to, aby z mestskej kassy kreštanským školám žiadna podpora odhlasovaná nebola.

Pán dopisovateľ bol ak iste tým zavedený, že naše mená nenašiel medzi tými jedenástimi, ktorí hlasovali za podporu.

My sa ale osvedčujeme, že sme my ani za, ani proti hlasovať nemohli preto, lebo nám ako nie vyvoleným výborníkom ale len úradským právo hlasovania pri tomto predmete odoprené bolo. — P. Tomek Gyula, p. Sztanek Pál, p. Szloboda Miklós.

Z Bielopotoku.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slavná Redakcia!

Slúbil som láskavým čitateľom milého nám Kreštana, že o ďalších účinkoch tajnej moci u «Cigánikov» ešte dačo napíšem. Chceme si teda slovu stať.

Po udalostiach v januári uverejnených moc tá tajná premnohé kusky ukazovala, z ktorých len niektoré tie spomeniem. Raz sobralo sa viac mladých ľudí «čertové kusky» zkusíť. Sotva sa zotmilo, už sa im dostalo jednému po druhom po plecháči vody za krky. Jeden deň z večera prišli ta z rodiny na návštevu; tých uctili syrom na tanier nakladeným. Ponevác mesiac pekne svietil, nezažali. Zrazu sa tanier zo stola zdvihne a už bol na zemi a syr po celej izbe. Zdvihli ho opäť, ale hneď bol zas dolu, len že už na kusy. Tomu podobne pochodil aj hrniec, ktorý sa na druhé zhodenie tiež roztrepal.

Jednúc nanosilo si do izby kamenia a tu jeden za druhým hádzalo do dverí. Najviac sa báli domáci, keď im viac rázy po izbe rozhodilo oheň.

Veci v izbe sa nachodiace nie vždycky na zem, ale aj do ľudí hodi. Len jedno je veľmi čudné, že aj fažšie veci do ľudí hodené len farchou jedného perka padnú do človeka; niekedy ale dosť silno, tak že aj krv pustia.

Moc tá ale nadobudla aj väčšej smelosti, nakoľko sa nehanbí tu i tu aj vo dne svoju moc ukázať. Raz idúc dievčatko s viacej súdruhmi do školy, z razu vykrikne, že ho čosi po ruke kúše tak, že bolo prinútené domov sa vrátiť. Iný deň vo škole to isté zkusilo po nohách. Doma jednúc cez poludnie zvanček soli hodilo na zem z

pece a z postele vyňalo jednu dosku, ktorú na dvoje rozštiepiac na zem hodilo.

Proti týmto pokušeniam ozbrojili sa všetci domáci modlitbou a pristúpili ku sv. sviatostiam. Dali na sv. omše za zomrelých a na inšie intencie. Pán kaplán vykonal aj cirkevnú modlitbu a tak moc tá ustúpil musela. Včul už všetko prestáva; len niekedy búchaním dá znaky tá moc, že ešte jestvuje.

Malá Veronka chystá sa ku prvej sv. spovedi a ku prijímaniu. Všetci ctení páni, ktorí sa listovne po udalostiach vyzvedali nech príjmu tento môj dopis za odpoveď.

S úctou zostávám

Lukáš Dubeň, učiteľ.

Odkazy redakcie.

Ponevác teraz pred voľbami nám mnoho dopisov dochodí: ráčte prepáčiť, že z nich ani piatu čiastku uverejniť nemôžeme.

Prievidzan. Už až v budúcom čísle. Snáď bude možno už v tomto č. dačo dať do «volebných pohybov».

Z Bariny. Ten prvší dopis je voľakde na hromade, a keď to bolo dávno, kto by ho teraz našiel? Ostatnie pride.

Úd katol. kruhu Ž. Veľmi nám boly vitané vaše riadky. Prosíme v tom smere pokračovať.

A. B. T. M. O tom chýre my nič nevieme, ale je on pravdepodobný. Čítajte v tomto č. «Križovú cestu», tá vám niečo objasní.

Johann O. Zugsführer. Vy ste tú podivnú rozprávku vypísal. Musíte udať knižku, z ktorej ste to vzal.

Sedliak z Jablonky. Také veci s udaním mena nesmú sa do verejnosti dať. Snáď bez mena. Len vytrvajte! Vás tam ani všetci prekliatí duchovia nepremôžu! Sláva Vám!

Pravdomil. Zakamenie. Však vieme, že oravski ľudáci sú tí najstálejší. Aj na váš dopis môže prísť rad.

Majster st. v Štvartku. Vidíte, prečo-že si nepremyslíte, keď máte dačo napísať? To nejde, za blázňa držať dakoho. To tak vyzerá ako by ste schválne robili komédie na rozkaz liberálov. S tým škodíte nám i sebe. V budúcom č.

Zaosek. Kedysi po sviatkoch vás chceme tu z Pešte prekvapiť. Kartu ste dostali? Liberáli sa začínajú jakosi velice durdiť proti Kr. No nemajú tolko žalárov, abysme sa poddali.

Janko Šárišan. Keď budeme stačiť, napíšeme Vám volačo. Budete prekvapený.

M. Br. Budapešť. Na sviatky dostanete všetko.

Jozef Mogielszky. Amerika. Noviny Vám pošlú, ale kalendáre sa už tuším minúly.

K. Č. Žilina. Dopis je pekný ale odpusťte nemôžeme ho dať teraz vytlačíť.

A. Š. Iudák. To sa vie, že «Listy Sv. Antona» vychodia a môžete byť celkom istý, že ani neprestanú vychodiť. Že sa neposielajú poriadno, za to redaktor nemôže: na to sú iní ľudia. Redaktor má dosť práce s písaním.

D. J. Veľký Sáriš. Len sa bratkovia veselo do toho. V budúcom čísle voľaktorom. Nebojte sa neobanujete, že ste sa pridali k ľudovej strane. Všetci vidíte, čo robia s vami liberáli.

Vp. B. K. Akonáhle stačíme, odpovieme. I v «Kresťanovi» sa vec usporiada.

And. Skanda, Amerika. Píšete na takom papieri ako voľaják veľkomožný. Kresťana vám pošlú. Aj «Listy sv. Antona» mali by ste odobierať.

V. Mičutka, Čechy. Knížočky vám pošleme, Kresťana tiež.

St. Huczik Nyiregyháza. Adresa sa opraví.

Dopisovateľ z Kavkazu. Dali sme váš dopis už do tlače len preto, že ste ho poslal z Kavkazu. Smutno to s tými vašimi doma nechanými ženami. Nebolo by lepšie aj ženy sebou vzaf?

Prošba a ponuknutie.

Z milodarov pána biskupa nitranského, inostranných dobrodincov a mojích chudobných farníkov chrám boží bytčický vyzdobený je spanilou malbou veleb. p. frátira *Konráda Švestky* z rádu sv. Františka; svätostánok je celý pozlátený; dva bočnie oltáre okrášľujú veľmi podarené z dreva rezané sochy najsv. Srdca Spasiteľovho a nepoškvrnenej počatej Bohorodičky; zbýva ešte ponapravenie rozrúchaného organu; no i tento priviesť do poriadku, je vrúcim želaním mojím. Ku cieľu tomuto sbierať mi nutno opäť milodary.

Keď cestou týchto novín vyhľadávam laskavých darcov, a o napomoženie nábožného podujatia môjho ich prosím, činím to pod tou podmienkou, aby si oni vybrali na vzájom protidary, ktorými ja zas iné ciele napomáham chcem.

Po mojom drahom bratovi *Gabrielovi* zostalo viac sto «Cvičebníkov mluvnice, pravopisu a slohu pre národné školy». Cena sošitu 24 hal. — Dôvtipne zostavený Cvičebník tento schválili odborní znalci.

Za doposlaných desať korún pošlem sto sošitov.

S veľkým prospechom upotrebit sa môže Cvičebník tento jak v škole, tak v súkromnosti.

Za poslané štyri koruny pošlem dľa žiadosti darca buď

a) 1 kg. burgundického, 20 gr. kapustného semena a dávkou výtečného druhu jadier tekvično-pečiarkových;

b) buď 5 kg. vrecko najnovších, včasných, amerických zemiakov «The Bowee» s dávkou zrn vyše rečených; buď

c) dve 5 kg. vrecká vyzkúsených, ranných zemiakov «Lechov» a dávkou tých zrn; buď

d) šesť dvojročných koreňov viničných z ranných rodzajov, ktoré o dva roky prinesú hrozno; s dávkou týchže zrn.

Milodary prosím poslať na moje meno a bydlisko.

Bytčica via Žilina. *Romuald Zaymus*, farár.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·95—7·55 kor., peštianska 7·25—7·50 kor., z Báčky 7·10 kor., banátská 7·30 korún.

Raž: ————6·90 kor.

Jačmeň: na krm 5·50— — korún, do pálenice 6· — — — kor., na várku 7· — — — kor.

Kukurica: 4·30—4·70 kor.

Lekvár srbský transito 17·50—50 — po klg.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·20	24·—	22·80	21·80	21·40	20·20
		6	7	7½	8	
		18·50	15·80	14·—	11·—	

Otruby. po 100kil.: drobné 8·80 korún. hrubé 8·80 korún.

Proso: 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

Ovos: 5·50 — kor.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 8·75. — — brnavá 7·50 — —, pestrá 6·50 — —, drobná 9·50—9·75, cudená 10·50 — —. *Hrach:* 10·50—12·50, lupaný 20· — —. *Šušovica* horšia 8· — —, lepšia 14· — —. *Mak:* 25· — —26· — —, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová 53· — —61· — —. Lucerna 40· — —50· — —, všetko 50 klg.

Sviňská masť 54·50 — —, Slanina $\frac{3}{100}$ 45· — — $\frac{4}{100}$ 42· — —, udená dobrá slanina — — po 50 klg.

Olej repcový 80· — — za 100 klg.

Petrolej trojkrížový 43·75, dvojkrížový 42·25 za 50 klg. netto.

Remeň: funtovice k. 154—160; tercý prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; telaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. — —; ťažené k. — —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — —, väčšie — — metr. cent.

Spiritus odaný rafinovaný 116·50 — —, denaturovaný 37· — —37½.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Noviny Malých. Ročník II. Číslo 5. Vychodia s mnohými obrázkami do roka osem raz, počnúc od októbra do mája, vždy 15-ho, v kníhtlačiarňi *Jána Bežu* a spol.

v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých» sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Mariacella v Štýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzu. Cena 20 halierov.

«Ja som nepoškrvené počatie», to jest **Lurdská Panna Maria.** Modlitebná knižka zvláštne pre ctiteľov lurdského zjavenia Bl. P. Marie s lurdskými litaniami, novenami a dvoma lurdskými piesňami. Spracoval Jozef **Kompánek**, farár veľko-ostratický v biskupstve nitrianskom. Druhé opravené vydanie. Dostať: Tlačiareň Karla **Salvu** v Ružomberku (Rózsahegy). Cena v plátne viazaného výtisku s poštou 65 kr.

Litanie loretské. Výklad litanii. Krásne vystavená knižička s obrázkom. Strán 52. Cena 26 halierov.

Detvan, báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva knihkupecko-nakladateľský spolok v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparika v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

Veselá knižnica: Humoristické prednášky, sošit 16. (dielu II. sošit 4). Vydáva Augustin Paulovič. Cena 12 h. Dostať u A. Horovitzu v Trnave.

Nauka o hospodárstve. Nákladom «Ľudových Novín». — K dostaniu u pôvodcu: dp. Andreja Bážik, farára v Lipt. Lúčkach, ostatná pošta: Liptó-Tepla. Cena 60 halierov. Vrele odporúčame našim slovenským hospodárom, ako pri rozumnom a praktickom obrábaní pozemkov prepotrebnú poučovateľku.

Knihvedenie pre potravné a úverné spolky. Soštavil Štefan **Janovesik**. K dostaniu v knihkupectvách a u vydavateľa v Likavke (op. Liptó-Rózsahegy). Cena 1 k. 60 h. franko. Že mnohé potravné spolky upadajú tomu najväčšia príčina je, že jejich správcovia sa nerozumejú k vedeniu kníh. Knižku túto vydavateľ zo skúsenosti soštavil. Odporúčame ju nie len spolkom ale i malým slovenským kupcom a priateľom slovenskej spisby. Táto knižka i v maďarskej reči by bola vitaná, jako sa to o nej viac časopisov maďarských vyslovilo.

Svätý Anton Paduanský. Veľký divotvorca a Chlieb chudobných. Spracoval **Anton Klimesik**, r. k. farár hybbský. S odobrením patričnej vrehnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-uteza 44.) Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

Rozpomienky a kresby. Napísal Pavel Kuzmány. Sú to samé kratšie, veľmi milé, zábavné a poučné rozprávky. Sú ony zriedkavé skvosty v našej slovenskej spisbe: plné vtípu a pekných opisov, plné žartu a vážnych myšlienok. V nich vidíme Slovensko tak verne opísané, že láskou zahorí zaň každý, kto prečíta si Kuzmányho «Rozpomienky a kresby». Myslíme, že najkrajšie uctíme si pamiatku nebohého tým, keď rozširovať budeme tento krásny spis jeho. S tým i našu ľudovú spisbu podporujeme, lebo čistý zisk daroval na vydávanie spisov pre ľud. Cena jedného výtisku je koruna, s poštou o 10 halierov viac. Objednať možno knižičku i v administrácii «Ľudových Novín».

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!
R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti huchaniu uší, migrenu, bolesti, záduhu, isebli, ciam nervov, infuencie, žltosti, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebiť.

Len pre zastaralé choroby a infuencie. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

Telefón 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaníu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsú a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnyim následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekášaným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a osilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďakočinení potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytró a prajné účinkuje bez toho, že by prameňom krčev boľa, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná boľa, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42 halierov, šest' škatuľiek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obľarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s dobierkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej farvy olejovej farby
50 hal. (25 kr.)
1 kgr. Prima Patent I-a Firnis 72 hal.
(36 kr.)

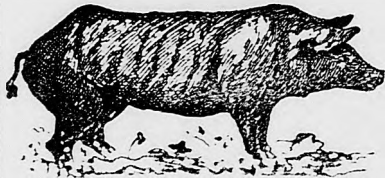
Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'asa 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll
diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po
celom svete rozšírený a za
výborne účinkujúci uznaný
liek

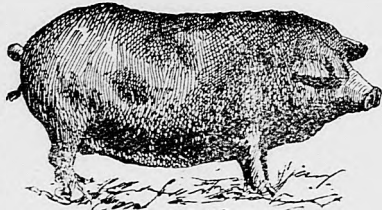
proti
dúlu sviň,

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej: výbornou svojou chemickou
slohou nielen od rozličných chorob zachráni ošipané, ale aj vykrmieniu
týchto v najväčšej miere
prípomaha; o čom mnoho
tisíc ďakujúcich listov a
osvedčení svedčí. — Cena
spolu s návodom jedného
pôvodného polkilového ba-
lika je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového baliko franco
posiela**Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.**

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaníu, rheume, pri neduoch
krízov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už pre mnohým prinavrátil
úplne zdravie, — o čom pôvodné
dokumenta svedčia. Pri riadnom
užívaní povyháňa akékoľvek ne-
duhy kosti, organismus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho pri-
rodzená vlastnosť je, že telu mladistvu ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej kor. 2.40
skl. s návodom je pôvodnej skl.

OD 20 ROKOV ZNÁMEĽA CHÝRNÉ

Karpatské zdravotné pilulky

vynajdené pripravené jedine JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom
v Malackách (prešporská stol.)

SÚ VZÁCNYM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM

proti zapčenaniu, zaslamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému,
katarrhu, zduchnutiu žalúdka, vetrom, ávratu, boleniu hlavy,
zimnici, ziatej žile, výsypu, žltenci, bledacke a starým ot oreným
ra

Cena týchto piluliek je tak ľavna že každý chudobný si jich kúpiť môže,
stojí totiž jedna škatuľka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci
6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňa-
žitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukázkou, tak zásiel 1 piluliek pošle
sa s vyplatením už poštového kamkolievk v rakúsko-uhorskej ríši. Menej
než balíček nezasíela sa.

Jediné zaslacelstvo u Jána Friedricha, lekárnika v Malackách,
v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky ča to falšované byvajú, prosím
tieto len u mňa kupovať.

Výťah z pod'akovani

Vefacteny pane lekárník! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše
pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše
zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel boľast v hlave a
teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súsedov dva balíčky.
V Častkove, 26. januára 1899. *Martin Sedláček.*

Ctený pane Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravot-
ných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočné boľasti a mnoho som
utratil a ničim som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už
4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebesky dobreje
dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému. *Ján Horák.*
Vo Veľkej Bytči, 18. októbra 1898.

Blahorodý pane lekárník! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich
karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť
nemôžem, užívame ich celá rodina. *Ján Pavoni, podnikateľ stavieb,*
Stubňa, 9. augusta 1899.

Vefacteny pane lekárník! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich výteč-
ných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto,
lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky da.
V Petrovci, Bačka 28. jan. 1900.

Nicota, tesársky majster č. 1270.

Blahorodý pane lekárník! Uctve Vás prosím, ráčte mi zastáť obra-
tom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo Blaho-
darnejšieho lieku neznám proti zapčeniu a proti žalúdočnému katarrhu
nad Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.
V Sobotišti, 19. dec. 1899. *S úctou Ján Vrana, mlynár.*

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak laskavý pošlite m 1 balík
Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyliečeny prajem Vám
mnoho zdravia. 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich
piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od
Neho žiadate. *V Hriadku, 2. jan. 1900.*

S úctou Adam Glauibcz, v tovarene na taunin.

„Svāto-Antonská“ fabrika na kosy**zdarma**

V SOMOGY-SZILL

Obranná známka ku komu sa majú posielat všetky dopisovania v z fahujúce sa na objednávanie kôs.

- «Sohr Svāto-Antonská»-kosa má nasledujúce výhody:
1. «Sohr Svāto-Antonská»-kosa zhotovuje sa z najfajnejšej, rafinovanej, dvakrát hartovanej striebrocele, pred odoslaním sa každá naklepe a vyprobovaná pri úplnej záruke odovzdá sa hospodárskemu obecnstvu.
 2. «Sohr Svāto-Antonská»-kosa má tenulinkú klingu ale s tvrdou platňou, je veľmi zručná a má ostrie, ktoré sé nevystříbi, najtrvdší lesný jačmeň práve tak ako aj to najrozčuchanejšie obilie snadno kosi.
 3. «Sohr Svāto-Antonská»-kosa po jednom natrení 200—250 krokov, po jednom naklepaní cez viac dní vytrvá a za 6—8 rokov ostane celky dobrá, kdežto s inou kosou dá sa sotvy za 1—2 roky s námahou a znojom pracovať.
 4. «Sohr Svāto-Antonská»-kosa je zrichtovaná k ruke kosca, netreba ju kováčovi dat, lebo ten ju môže zmäkčiť.
 5. «Sohr Svāto-Antonská»-kosa je najlepšia na svete a kto čo len raz pracoval takouto kosou, jakživ nechytí inú do ruky.

Mnohé podakujúce uznávacie a objednávacie listy od odberateľov, ktoré sa vďačne hockomu môžu dať prečítať.

Cennik nech si každý žiada na dopisovanke.

Každdej hospodine a matke

možno len blahoželat, ktoré
z ohľadu zdravia, úspory a
dobrej chuti Kathreinerovu
Kneippovu kávu (opravdová
je len v pôvodných balíkoch)
upotrebujú. ———